

HRVATSKA RIEČ

Predplatna ciena: na godinu K. 12 — Za pò godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petiti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju.

Jezično pitanje, škakljivo pitanje.

U sriednici 28. pr. mj. proračunskog odbora carevinskog vieća zastupnik Vuković dotaknuo se pitanja o uvedenju hrvatskog jezika kao uređovnog kod državnih oblasti u Dalmaciji, i urgirao je rješavanje tog pitanja. Na to je ministar predsjednik Beck odgovorio na način, koji odaje podpuno nepoznavanje stvari i prilika, što se kod jednog ministra ne bi moralo pretpostaviti, ili očitu neskonost bečke vlade, da pitanje rieši; radi čega je njezin predstavnik bio primoran, da se u odboru činički izmotava, izvruč činjence i sve važnije momente tog pitanja, i da se na kraju opet ušanči za jedno prazno obećanje više.

Ministar predsjednik glede jezičnog pitanja najprije priznaje, da su se u našoj zemlji, i u upravnoj službi, razvile takove prilike, koje zahtjevaju da budu uređene; za tim nastavlja, da su i prijašnje vlade nešto za to spremale, dok je u posljednjem saborskom zasjedanju bilo faktično obećano, da će se odnosnim faktorima saobčiti načela, po kojim vlada misli, da bi se dalo riešiti to doisto škakljivo pitanje. Veli dalje, da se radi o stvari, glede koje da valja postupati izvanrednom opreznosti, i da je bolest dalmatinskog namjestnika kriva, ako se dosad nije ništa učinilo.

Kako se može od izjave, da su predjašnje vlade nešto spremale za uređenje jezičnog pitanja doći do iskrenog očitovanja, da se u tom pravcu dosad nije ništa učinilo? Za onoga, koji ima pojma o logici, pričinit će se kao da ima u tim riečima protuslovlja. Taj bi sud bio samo prividno ispravan, dočim u stvari ne ima protuslovlja. Vlada za uređenje jezičnog pitanja nije ništa učinila, jer sve izjave, što ih je vlada dala preko Handela, Nardella i Tončića, pak i sama zabacena Handela osovna nisu bile ništa ozbiljnoga, nego se je tim samo zavaravalo i narod i narodno zastupstvo bez da je vlada ni u snu pomislila, da sva pusta obećanja ovu zadnjih desetak godina u djelo privede. To je pravi smisao izjave ministra predsjednika, koji, da bolje utvrdi to, naglasuje još, da je pitanje škakljivo, ili, kakono reče, trnovito, pri rješanju kojega da treba postupati izvanrednom opreznosti. Ove rieči najbolje potvrđuju glavno očitovanje ministru, da vlada nije ništa još učinila.

Nego gosp. ministar duguje nam razjašnjenje, za što bi bilo trnovito jezično pitanje, i za što baš treba pri njegovom rješanju postupati sa izvanrednom opreznosti? On bi morao znati, da je skoro celo naše pučanstvo hrvatsko, da su skoro svi srednji zavodi hrvatski, da i sami talijanski priznaju potrebu uređenja jezičnog pitanja, da uvedenje hrvatskog jezika kao uređovnog u državne urede u Dalmaciji ne bi naišlo na nikakovo ozbiljno protivštino, ne bi izazvalo nikakove krize, nikakovih zapletaja, već bi se naprotiv naše pučanstvo barem u tom obziru umirilo.

Što je dakle tu po sriedi, i za što vlada prikazuje bolest namjestnika zaprekom uređenju jezičnog pitanja, za koje je vlada izjavljivala, da je spremna riešiti ga još prvo neg je namjestnik Nardelli zasjeo na namjestničku stolicu?

Ministar predsjednik obećaje sad da ne će stvar pustiti s vida. Nešto slična ipak nije dao izjaviti u zadnjem saborskom zasjedanju, nego je preko vladinog povjerenika izjavio, da će zastupnicima prikazati do konca lanjske godine temeljna načela. Sada gosp. Beck odstupa i od pukog obećanja. Jesu li po sriedi obziri prama Italiji, kako bi neki htjeli? To ne možemo vjerovati, jer ne bi bilo ozbiljno. Bečka vlada bila je vazda zadोजना miznjom prama svim Slavenima uobće; tu zapoviedaju Niemci, od kojih se ni mi Hrvati ni drugi Slaveni ne mogu nadati ni pravici ni poštovanju. Bilo je neozbiljno i naivno očekivanje našeg naroda, našeg zastupstva, da će nam Niemac uvesti u urede naš hrvatski jezik, da će iz ureda potisnuti tuđi nam talijanski jezik za postaviti na njegovo mjesto naš hrvatski. Hoće li biti u pokrajini još dobrišana, koji će vjerovati, da iz Beča može našem narodu što dobra doći?

Istarsko pitanje.

Pulj, 2. veljače.

Tužna nas je vjest iz Beča osupnula. Pregovori između vlade, Talijanaca i Hrvata nisu doveli do povoljna rezultata za istarske Slavene. Naši su zastupnici zahtjevali, da se u Istri mora uvesti sveobće izborno pravo. Proti tomu su se uzprotivili Italijani, a vlada se je postavila na njihovo stanovište, te se je odlučilo, da će broj saborskih mandata bez triju virilista biti povišen od 30 na 44 mandata. Dosađajni je razmjer bio ovaj: Talijani su imali 21, a Slaveni 9 zastupnika. Po novoj ustapovi Talijani će dobiti 25, a Slaveni 19. Kako vidite, ovo se pitanje nije riešilo pravedno prama broju pučanstva Istre. Istra broji 130 hiljada Talijana, a 180 hiljada Slavena i to prama zadnjem lažnom popisu pučanstva. Nu i prama ovom popisu, kada bi se istarsko pitanje htjelo riešiti pravedno Slaveni bi morali dobiti u saboru barem tri petine glasova. Kad bi se pak provelo pošteno brojenje pučanstva, ovu bi našlo u Istri barem trideset hiljada Slovenaca i Hrvata više, a po tomu bi u popisu bilo 200 hiljada Hrvata i Slovenaca, a jedva kojih 100 hilj. Talijana. Posljedica bi toga bila, da bi Hrvati i Slovenci u Istri imali dvie trećine mandata. Nu austrijska vlada nije htjela da čuje ob ovom zahtjevu Hrvata. Ona je morala imati obzira prama Italiji. Za sada je dostatna i ova koncesija Hrvatima i Slovencima, tim više što će im se dati u zemaljskom odboru također dva mjesta dok će Talijancima biti ostavljena tri.

Prama osnovi, koja će podieliti zemlje u izborne srezove, misle gospoda u Beču, da će nestati u Istri nacionalne borbe Oh, kako se zove naša gospoda! U Istri će prestati nacionalna borba na strani Hrvata i Slovenaca tek onda, kada austrijska vlada rieši istarsko pitanje prama pravomu odnošaju stvari.

Viesti iz Zagreba.

Zagreb, 2. veljače.

Nadbiskup Posilović i Rauch.

Nadbiskup je Posilović posjetio Raucha i novoimnovane vladine predstojnike. Ovo je jedna od senzacionalnih vjesti, o kojoj se jučer i danas mnoga šta pogaovara. Razlog, radi kojega je nadbiskup dr. Posilović popustio Raucha, još se ne zna. Drži se stalnim, da je Rauch popustio u pitanju djakovačke stolice, i da je usljed toga jenjala napetost između nadbiskupa i bana. Toliko za danas kao kroničar.

Grof Jankovich.

Između hrvatske aristokracije jedini se grof Aladar Jankovich priznaje pristašom baruna Raucha. Nu eto on se je na jednom donekle promienio. Ovih je danas upravio pismo svojim biraćima, u kojem im javlja, da ne misli kandidirati za predstojećih izbora. Razlog?

Opozicionalne stranke.

Zagrebačke novine čitate. Na žalost su pune na pregršti psokava jednih prama drugima. Izgleda kao da u Zagrebu nitko ne shvaća važnost predstojećih izbora. Sve su stranke postavile vlastite kandidate, i sve rade jedna proti drugoj. Ne želim podgravatiti kritični niti pisanje njihovih glasila, niti njihovu izbornu borbu. Požaliti je jedino, da se svi pripravljaju na pokolj, jer u ovom meteu je opravdana bojazan, da bi uprav radi nesloge stranaka kod izbora Rauchu moglo uspeti prodrieti sa 35 kandidata, koje on treba da uz viriliste dobie većinu u saboru.

Srbski radikali.

Ova stranka slavi triumph za triumphom, te izdaje dapače već i posebna izdanja. Zaključci su crkvenog sabora u Karlovcima bili odobreni, i u tome vide radikali već sigurni poraz samostalnih Srba.

Bezkatamni zajmovi u svrhu obnove dalmatinskih Vinograda.

(Nastavak. Vidi br. 208.)

U daljnjem toku spomenute namjestništvene okružnice stoji još sljedeće:

„Občina će dakle zajamčiti zajam prema državi i pokrajini sa svim svojim imanjem i prihodima, a tražiti će sa svoje strane potrebito hipotekarno jamstvo od pojedinih svojih občinara“.

Ovo je po našem mnenju vrhunac komditeta, po kojoj obćine imadu da postanu ništa manje nego prosti mešetari zemaljski i državni, a ciele rad vlade i Zemaljskog Odbora pri dielenju bezkatamnih zajmova za obnovu vinograda bio bi samo u tome, da se ta dva visoka prijatelja naroda igraju velikodušnog bankira, koji svjestni da su dovoljno osjegurani na plećima obćinā povratka uloženi glavnicā, mogu bezbrizi počivati na mekim dušecima i lažno hvastati se da su bog zna koliko dobra učinili siromašnoj ovoj zemlji, t. j. siromašnim vinogradarima; jer matematično pokrajina nositi će na dozvoljeni zajam 60.000 K su 4% kamata godišnji ogromni trošak od 2400 K (niti polovicu plaće jednog prisjednika Z. O.), a bogati državni fond od obćinānih 540.000 K potrošiti će u istu svrhu na godinu za kamate 21.600 K (trošak za jednog ministra više), koje neznatne svote nisu niti vredne spomena, jer je to dužnost bila zemlje, ako nije htjela počiniti samoubojstvo na samoj sebi, a bogatom bankovnom drugu Zem. Odbora, t. j. vladi moramo po dužnosti pripšapnuti, da bi ta malena za nju svotica imala biti tek jedinica onog zbroja, koju je dužna dati Dalmaciji, ako hoće da izkupi svoje svećano obećanje o toliko razvikanoj akciji na gospodarstvom polju.

Bezkatamni zajmovi za obnovu vinograda, koji bi se vinogradarima imali podieliti preko obćinā i uz odgovornost dotičnih obćina na način kako je to sadržano u rećenoj namjestništvenoj okružnici, nisu uputni s razloga, jer na taj način vinogradari za sigurno bi mislili (i to opravdano), da taj novac ne daje Zemaljski Odbor niti vlada, već da ih daje obćina, što bi u mnogim slučajevima, recimo da vladi ili Zem. Odboru šune u glavu, kadkada s kojih skroz malenih i neznatnih uzroka ili kakovih formalnih a često i političkih razloga odbiti zapitane zajmove, dovelo do mržnje većeg diela obćinara protiv obćināskih upravnika, koje bi u tom pogledu bile u najvišem dielu slučajeva skroz neudne, a svaki pametan čovjek, koji poznaje prilike kod nas, dati će nam u toj tvrdnji podpuno pravo, kad kažemo, da dielenje bezkatamnih zajmova za obnovu vinograda na ovakav način ne bi bilo zgodno, dapače moralo bi dovesti obćine, pa ove i najpoštenije i najnepristranije radile, u vrlo neugodno položaj.

S druge strane pak, što nam može zajamčiti, da bi sve obćinske uprave bezpristrano se ponašale pri dielenju ovih bezkatamnih zajmova, tko bi nam mogao jamčiti, da koja od tih uprava ne bi rabila novac opredieljen u svrhu tih bezkatamnih zajmova u druge svrhe ili u najboljem slučaju da se pomoćju tog vladinog i zemaljskog govca ne posluže pristrano kod dielenja tih svota u svrhu svog klimavog položaja na obćināskim stolicama?

Obćinām, koje se nalaze u slabim finacjalnim prilikam (a možemo reći, da se skoro sve naše obćine manje ili više nalaze u slabom novčanom stanju), mogli bi se dapače iz fonda za obnovevinje vinograda podieliti bezkatamni zajmovi jedino u svrhu matičnjaka amerikanskih podloga, koji su neobhodno potrebiti i bez kojih obnova vinograda ostati će svirala na vrbi; jer šta mogu pomoći bezkatamni zajmovi, pa da ima zlata i srebra na tonelate, kada se ne ima dostatno dobrih i zdravih amerikanskih loza.

S toga velimo, da je od potrebe da obćine u prvom redu osnuju dovoljni broj matičnjaka, pa da im se u tu svrhu podiele bezkatamni zajmovi u dostatnoj visini, pa makar i u ime božje, na onakav način, sa intavulacijom na obćinske prireze, kako je to spomenuto u namjestništvenoj okružnici.

Proti tome nijedna obćinska uprava, pa ni cigli dobromislieći građanin ne će moći izreći prigovora, jer se radi o obćenitoj koristi.

Ovakovih bezkatamnih zajmova moralo bi se podieliti obćinām i u svrhu uređenja postaja za stratifikaciju loza, za nabavu potrebitog alata

za navrćanje, gumenih vrpca za zeleno navrćanje i t. d., koje stvari dielle bi se siromašnijim vinogradarima, ali u druge svrhe podnipošto.

(Sledi).

Poljoprivreda na primorju.

III.

Jesmo li baš osudjeni na propast? Jesmo li baš na takom stepenu, da nam se pomoći nije moguće? Ne gubimo nade. Ono, što nam vlada nije učinila i ono, što smo mi do sada preputili, treba da popravimo. Kako vidimo, filoksera se sve to više širi, a tim nama amerikanić sve to više treba, što ih od vlade dobiti ne možemo, a više puta niti za novac kod drugoga. Dužnost je, da se dakle sami pobrinemo.

U kom našem selu nema bratovštine? U kom selu nema crkvenih dobara, a naoseb zemljišta, koje leži mrtvo i ne daje nikakova prihoda? Za što ovo zemljište ne bi mogli uređiti i pretvoriti u matičnjak amerikanskih loza i to uprav onih vrsti, koje su prama naravi onog tla, što ga u dotičnom selu ima najviše? Kad bi svako selo imalo ovako uređen matičnjak, onda bi se imalo govoriti o podignuću grijalista za stratifikaciju loza, kao što je to uradila vrlo povoljno obćina šibenska. Ne ćemo govoriti, niti ćemo tražiti da svaka obćina podigne grijaliste ovako liepo i udobno kao što je ovaj obćine šibenske, koje je, možemo reći, jedno od najliepših i najurednijih u celoj Austriji, ali ipak moramo iztaknuti, da kod nas nijedna obćina ne postoji, pa makar i najsiromašnija bila, koja ne bi mogla da potroši 4-5 hiljada forinti u ovakvo potrebitu i nužnu svrhu. Ako ovako budemo radili, postignut ćemo trostruku svrhu: prvo ne će nam pomanjakati prutova naših loza za navrtanje; drugo, iuati ćemo dovoljno podloga za navrtanje, a treće, prikraiti ćemo barem dvie godine gubitka da dobijemo plod, ne govoreć o lakoci pri radnji i prištednji vremena i novca pri navrtanju.

Dok ovo i kao jedino spasonosno sredstvo preporučamo svim našim obćinama, ne možemo učiniti s manje, a da na srce osobito ne stavimo južnim obćinama naše pokrajine, gdje se je filoksera tek pokazala ili se uobće još pokazala nije.

Nek se one na vrijeme priprave i urede svoja grijalista i dotično zemljište, a nek se ne dadu zavesti čekanjem, koji će nam uspjeh biti od „Ampelite“, koju nek proučavaju oni, što je zagovaraju, na svojoj koži, a mi se držimo onoga, što je prokušano i što nam daje izvrsan rezultat.

Prama onome, što dosad rekošmo, u uskom spoju stoji izložbe grožđa.

Do sada imali smo u Dalmaciji dvie izložbe grožđa i to obe u Šibeniku, što ih je uz podporu namjestništva bila priredila „Kotarska Gospodarska Zadruga“, a cilj im je bio proučavanje ampelografije naših domaćih loza. Mimogred budu rećeno, da je žalostno, što mi još nemamo ampelografiju naših loza, prem smo se tome imali opravdano nadati već otrog koju godinu; nu tome je valjda krivica što se naši teoretičari više gube uzaludnim polemikama, a manje ozbiljnim praktičnim radom. Nu vratimo se na predmet.

Dok je cilj prijašnjim izložbam bio onaj, što smo ga gori iztakli, sad bi imao biti sasna drugičji, praktičan, a morao bi zamieniti i izlete, koji su se do sada preduzimali u zarazne predjele, a sa posve malo koristi po izletnike, dok jesu li im donieli štete ne možemo reći, nu svakako je opravdana bojazan, da bi ovog moglo posve latio biti.

Prama praktičnom cilju, što je ovakovim izložbama namienjen, naprama tome imale bi biti i one vrlo skromne, ne luksusne, kako bi prekoračile svoj cilj, koje su namijenjene.

Morale bi se udesiti na sljedeći način. Govorimo o našem kotaru. Pošto je i prije „Kotarska Gospodarska Zadruga“ u mjestu priredjivala izložbe, to bi ona imala i u buduće, a po mogućnosti još i ove godine pri koncu mjeseca rujna.

stalnim činovnikom uz plaću od 3200 K, a da bi nakon toga odma pošao u mirovinu. Svak se pita u čudu, da li će se naći ikakov višnik, komu je do poštenja i dobrobiti, koji bi mogao za to glasovati, pošto je isti upravitelj umirovljen pri drugoj obćini.

Što se tiče ostalih činovnika i pisarića, to je upravo hrpa neznanica, koji ne svrše nikakvih nauka, od kojih nekoji ne znadu za pravo ni pisati; takovih biti će desetak, koji su pokupljeni prosto sa plokate. Za samu pisarnu troši se preko 20.000 K.

Načelnik svjederno bolestan, prvi prisjednik postao nemoćan i utupio, stari načelnik iznemogao, te su obćinari u velikoj zabrinutosti, kako li se upravlja sa obćinskom imovinom? Kako stvari stoje, narod sa velikim nepovjerenjem i nepouzdanjem prati današnju obćinsku upravu. Jerbo, možda, u svoj pokrajini ne nalazi se jedna obćina, koja bi bila izložena podpunjo neupravi kao ova, niti može igdje biti nesposobnija činovništva, do li što je pri sinjskoj obćini.

Između stotina razloga vojuje i ovaj, da bi se jednog morao red staviti i poredak uzpostaviti i pri amošnjoj slaboj obćini, a to se jedino može postignuti, da se čim prije raspusti današnje obćinsko vieće i napišu novi obćinski izbori, e da narod bira po svojoj slobodnoj volji i želji ljude, koji će dati bolji i ekonomični pravac našoj obćini, inače srće se u sve to veće zapletaje i u narodnu propast.

Obćinari.

Vrlika.

Dopisnik „Pučke Slobode“ u br. 3. tuži se na neke vrličke katolike, što su se po njegovoj mudroj glavi digli proti lugaru Petkoviću samo za to, što je kršćanin.

Čovjek ne zna čemu bi se više čudio: ili zlobi li neznanju dopisnika, jer svakome je živu poznato, da lugara Petkovića nisu obustavili od službe vrlički katolici, nego obćinska uprava i poglavarstvo u Sinju.

Odluke poglavarstva u Sinju kažu, da se Petkovića obustavi od službe na temelju izvida učinjenih na licu mjesta sa strane šumarskog povjerenika.

Obćina vrlička u svojoj odluci kaže, da se lugar Petković obustavlja od službe na temelju izvida i dokaza sa strane obćinskih prisjednika.

Čudnovato se čini kako mogu vrlički katolici rušiti Petkovića, kad obćinom vrličkom gospodare samo kršćani i to: načelnik, prisjednik, tajnik, pisar, poslužnik i 2 redara, jer ostali članovi uprave znadu za obćinske poslove ko vrabci na krovu.

Ovako stoje stvari „Slobodni“ kršćanine, a ne ko što ti kažeš; a dobro je poznato svakome kakovu je paklensku tužbu upravo lugar Petković i njegovi angeli čuvari u Vrlici profi Nikoli Blaževiću, Anti Škariću i Tomi Maljkoviću, ljudima iz najuglednijih Meovićkih kuća. Slušaatelj razprave nisu sjedili u sudu da vide kako će Petković biti obješan, kao što je rekao gosp. Simo Kulišić, nego su slušali kakovim se lažljivim sredstvima služi lugar Petković, da turi nevine u tamnicu ko s mosta u vodu. Osuda izdata, a lugar za lažnu tužbu osuđen.

Za potankosti ostaje vremena drugi put, a „Slobodni“ kršćanin neka se kani čorava pošla, jer se onakovim pisanjem slabu uslugu čini svojim gospodarima.

Živom željom da iz složnog rada na obćini koracima gospodarski napried, mučalo se je i redak u novinam napisan nije, nu baš kad žele, neka im bude! Kad se koš nek se mrsi.

Varošanac.

Viesti.

Veliki kraljinski ples u korist dobrovoljnih vatrogasaca priredjen dne 1. t. mj. u mjestnom kazalištu uspio je vrlo liepo sa svakog pogleda. Krasne toalete uz ukusne kostimske oprave i šarena kraljinska odijela izpunjale su cijeli parter i binu kazališta. Ples je tekao u podpunom redu, živ, animiran. Iznad svega dopalo se „Salonsko kolo“. Udarao je orkestar „Sibenske Glazbe“. Kazalište je bilo ukusno uređeno, razkošno razsvjetljeno, a atrij što, a bio je na osobit način nakićen zelenilom, zavjesama u vatrogasnim bojama i vatrogasnim emblemima. Ples je potrajao do 5^{1/2} sati u jutro. I materijalni je uspjeh bio liep, tako da priredivački odbor može bit podpunu zadovoljan. Nagradu za najliepšju kraljicu postigla je g-djica Gjena Matačić. Mnogo se je svidio skup gospodja i gospodjica odjevenih u staronarodno šibensko hrvatsko odijelo. — Čestitamo našim vatrogascima na ovako liepu uspjehu!

Giboder. Obavješteni smo, da radnja gibodera pred obalom „Macale“ ima tu svrhu, da očisti i izravna dno morskog odno, gdje će bit udareni temelji nove obale od željeznice do lu-

kobrana. Zidanje same obale imalo bi započeti čim prije.

† Pave Belamarić pok. Mije, trgovački pomoćnik, preminuo je nakon kratke, ali teške bolesti u 57-og godini. Pokoj mu vječni!

Kretanje u luci. — Kroz minuli mjesec siećanj ušlo je u šibensku luku: 244 austrijskih parobroda, 14 jedrenjača, 5 talijanskih parobroda i 23 jedrenjače. Ukupna tonelaža 45.316.

„Velebit“. Primiti smo prve brojeve ovog političkog lista, što ga je 1.-im veljače u Splitu pokrenuo Dr. Ante Trumbić na programu hrvatske stranke. List je dobro uređivan.

Opet tužbe radi vladinih loza. Uvjerava nas, da su mnogi udarili na sto muka u Biogradu, kad su pošli uslied oglasa onog c. k. gospodarskog ureda tamo, da pridignu narudžene loze. Neki su čekali tu puna četiri dana, a nisu loze dobili. Neki su ih dobili odmah! Ovo znači prkosti jednima, a hatoriti drugima, — za što? Ponove li se tužbe, kazat ćemo bez obzira čemu se sve to zbiva.

Blagajna za štednju i zajmove u Vodicama ušla je u novu godinu sa K 222.17 u gotovini. Kroz prošli siećanj utjerala gotovine K 5029.66, što čini K 5251.83. Razdielila K 4837.21. Ukupni novčani promet K 9866.87. Pretička u blagajni K 414.62. K ovom nadodati prometnu svotu K 1868.86. Uložaka na štednju primila K 1175.28, povratila K 300.81. Zajmova udjelila K 1163.12, utjerala K 4258.89. Na tekući račun dala K 3910.50, primila K 688.—. U izkaznicam potrošila K 143.64, utjerala K 40.35. Raznih računa: nabavila K 688.— ječmena i kukuruzova brašna, a razprodala K 736.—.

Željeznički spoj. Iz Knina nam pišu: Prispio je ovamo glavni inžinir željezničkog spoja s Evropom g. Szabo-Jelić, ali se postojana govorka, da se kroz svu ovu godinu ne će započeti s radnjama, već da će se i nadalje voditi samo izvidi i praviti nacrti. Karta karta!

Skupština „Hrvatskog Sokola“ u Murteru održana je dne 2. tek. mj. u društvenim prostorijama. Potvrđena je ponovo stara uprava. Zaključeno je, da „Hrvatski Sokol“ u Murteru priredi ove godine lutriju u korist društva, pominence za nabavu društvenog barjaka.

Razno iz Splita. Obćinskom redarstvu pošlo je za rukom zatvoriti više zločinaca i sumnjivaca. Uzpostavljene su dvie redarstvene štaćije, jedna za Veli Varoš, druga za Lučac. Krađje i napadaje izvode izključivo stranci.

„Hrvatski Dom“ je dogradjen, samo se još ima dovršiti velika dvorana. Do travnja bit će sve uređeno. Prošlih dana izabrane su uprave raznih društava. Vatrogasno društvo odabralo je vodjom inž. Kamila Tončića, a članovima uprave gg. Jurja Botića, K. Makieda, B. Botića. U upravu glazbe izabrani su Dr. N. Tomaseo, J. Karaman, J. Svoboda i Ružička. U upravu „Sokola“ Dr. I. Majstrovic, P. Pavičić, Čulum i Kraljević. U upravu „Hrv. Napredka“ Dr. I. Majstrovic, prof. D. Mangier, prof. J. Guić i F. Kundić. U upravu „Zvonimira“ pl. U. Cindro, E. Korlaet, M. Bonačić P. Matočić i Župa. — Nadat se je, da će složni, skladni rad svih ovih društava u novom domu biti našem gradu i hrvatskoj misli unapried od veće koristi. Dobrom voľjom moći će se doći do uzpostave dramske i operne družine. Bilo sretno!

U nedjelju 26. pr. mj. sastalo se u Solinu na poticaj Mate Jankova na dogovor oko 40 vidjenijih Solinjana i Vranjčana. Oni odlučise osnovati što prije jedno prosvjetno ekonomsko društvo, koje bi okupilo Solinjane i Vranjčane, osobito mladjariju, te im raznim predavanjima, tečajevima, čitaonicom itd. pružalo liepu priliku, da se moralno okoriste. Društvo bi se bavilo također je i ekonomskim pitanjima, osobito uređenjem težačkih odnošaja prema gospodarima. U promicateljni odbor izabrani su J. Šperac, Dn. Bartul Ganza, M. Bilic, I. Pletikosić i Grgić iz Vranjca.

„Duje Balavac“. Tako se zove ilustrirani humoristično-satirični list, koji počinje početkom ovog mjeseca izlaziti u Splitu. Predplata na godinu K 4. Urednik: Ante Katunarić, slikar u Splitu. Izlazit će jedan put na mjesec.

Nesreća uslied bure. Pišu nam iz Kaštel Sućurca 3. t. mj.: Na državnom razsadniku američanskih loza u K. Sućurcu na položaju „Susštepanu“ troškom c. k. viade bila je sagrađena bilja mora drvena baraka duga 24 m., a široka 7 m. kao zaklonište radnika i sprema za razno orudje. U toj baraci noću je čuvalo ovdješnji seljanin Stipe Mark v Petrov. — Juče po p dne dunula jaka bura sa snježnom vjavićom. U jutro se opazio da je razvalila svu baraku, a iztočnu polovicu mahom odniela u more. Tom prilikom nasrtao je po svoj prilici Markov i njegov sluga, koji mu bijaše donio večeru. Večera se našla na tlehu netaknuta, a Markovu i slugi ni traga ni glasa. Nesreća se je, sudeć po

tom, dogodila neposredno po dolasku sluge, dječaka od kakvih 14 godina iz Ogorja blizu Sinja. Rodbina unesrećenih i mnogo seljana pošli su obalom da traže, nu teško da što nadju osim komada dasaka. Baraka je bila sagrađena u krivom pravcu, grede osovine bile su slabo zabite u meku zemlju samo za kakvih 25 cm., pri dnu sa sjevero-iztoka nije bila sasvim ni zatvorena, a sudeć po izkrivljenom kračunu na vratima naslutili se dade, da je vjetar ili kad je došao sluga ili pak malo za tim otvorio vrata, uprtio se svom silom u prazninu same barake i svom ju silom iz zemlje izgulio — i tako odnio u more cio iztočni kraj, u kojemu je u jednoj sobici obično stajao čuvar, — i odnio sve u more. Kućicu za zahod izložio od barake također je bura pomakla i bacila ju nekoliko metara dalje na morskoo žalo. — Stipe Markov ima oca, ženu i petero djece, koji sada tužno za njim plaću, nadajući se još svojoj zdvojnosti, da se je spasio. Što doznam javit ću.

† Dr. Roko vitez Mišetić. U subotu u 11 sati preminuo je u Dubrovniku nakon dugog poboljevanja ovaj čelični rodoljub, osvjeđeni pravaš. U zadnje doba bio je ravnatelj ondješnje pokraj. bolnice, a odprje osobni liečnik kuzaja crnogorskoga. Bio je i narodnim zastupnikom na saboru u Zadru. Uživao je vanredna ugled i bio je objavljen od svakoga radi svoje iskrenosti i podatnosti. Starčević mu je bio svet život. Laka mu hrvatska zemlja, koju je toli žarko ljubio, a obitelji naše najiskrenije saučeske!

Srebrni novac od 1 forinte bit će malo po malo stavljen van prometa. Od 1. veljače nijedna državna blagajna ne će više izdavati komade od jedne forinte, nego će ih poslati centralnoj blagajni, koja će ih zamieniti sa komadima od 1 i 5 kruna. Time ipak nisu forintače stavljene još van prometa; nego gornjom odredbom biva njihov promet za sad samo ograničen u svrhu, da se pučanstvo pričući računati samo u krunskoj vrednosti, dočim se dosad u najširim slojevima pučanstva sledi računavati izključivo po forintim.

Akcija američanskih Hrvata. „Hrvatska Zastava“, što izlazi u Chicago, je većeno, kapetan Klacević i pilot Kandijaš; prvi mladji čovjek, dobar pomorac, a Kandijaš stara morskova vučina, koji već 35 godina vodi po Dalmaciji parobrode bez da mu se ikad kakva nezgoda dogodila. Nesreći kriv je sam slučaj, jer im se tu na jednom pred njima prikaza želeni fenjer jednog broda na jedra, tako da su bili prisiljeni skrenuti parobrod malo na desno eda mite sudar. Pa kad ga mitili, držeć da još nisu prispili do položaja sike, skrenuše malo na lievo, želeć uprav i nju mititi, ali je prostor bio tako tješan, da su na sam njezin zub udarili i nasadili se.

Oko 10 sati prošla „Croatia“, koja pomogla da se odnesu u Murter potrebite viesti, a oko podne je „Pannonia“ primila poštu i putnike za Zadar.

Pri razstanku putnici se pozdravili sa prvim i drugim kapetanom kao i sa ostalima hvaloč im na brizi i zauzimanju. Ovu prigodu ne možemo ni mi prepuštiti, a da se javno ne iztakne priznanje svoj momčadi i zapovjedništvu „Sultana“, a osobito g. kapetanu Kamenaroviću, koji to svojim držanjem u istinu i zaslužuje.

Do časa, kad nam je list morao u stroj, nismo primili nikakove brzojavke.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlasnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga

Priobćeno.*)

Donosi se do znanja, da su bila popunjena dva mjesta palubnih častnika i stojara, za koje je bio otvoren natječaj otrag nekoliko dana.

Trst 3. veljače 1908.

Paroplovidbeno društvo „Dalmatia“.

*) Uredništvo ne prima nikakve odgovornosti.

Javlja se P. n. obćinstvu, da je podpisano dobavilo novu, liepo opremljena

pogrebna kola za djecu.

Daje se prigodno u najam uz umjerene cijene.

Produzete Scotton.

Nasukanje „Sultana“.

U 11 sati na večer pr. nedjelje krenusmo iz Šibenika Lloydovim parobrodom „Sultan“ za Zadar. Oštra bura; nebo prilično tmurno, kao da će sniežiti. Putnici, tko prvo tko kašnje, pošli kroz kratko vrijeme na počinak. Kad smo prošli svjetionik „Kukuljari“, l-vog kapetana g. Kamenarovića zamjeni li-gi kapetan g. Klacević sa pilotom Kandijašem. More uzburkano. Oko pol sata poslie ponodi čuo se jaki udarac, sa trešnjom, tako da nekoje putnike i iz postelja bacilo. Svo što bilo živo u parobrodu izskočilo iz „kabina“ i napola obučeno jedno drugo u čudu i strahu pitalo: što se dogodilo? Užasna žurba i zabrinutost. Nijko ništa ne zna. Na palubi mrak. Brod nagnut. Momčad zaposlena. U to došao kapetan i stao miriti, bodriti putnike; određivati sve što je nužno za svaku osobnu sigurnost. Znalo se je da smo udriili o najsigurniji kraj sike „Mali Kamica“. Parobrod se nasadio sa prevom na hrid, koja je tek virila iz mora, a za tim se dobro nagnuo na lievi bok; predji dio na siki, a tri dieła do krme bila su slobodna u moru, tako da je po strani i na krmi bila dubina 14—18 noga, a pri prvi 4 noge i manje. Preko sike lomili se biesni valovi. U prvi dio broda prodrielo more, ostali diełovi suhi. Bilo se je sigurni, da nije probivena nego prova. Međutim, buduć „Sultan“ star — oko 40 godina — i jer nije bilo izključeno, da ga jak vjetar i veliki valovi ne bi mogli skršiti, kapetan naredio spremiti čame i sve drugo potrebno. I dok se nije osiguralo o položaju, postavio putnike na sigurniji dio broda. Putnici, odobreni po kapetanu i drugom osoblju, bili su prama okolnostima prilično mimi i hladnokrvni.

Na brodu vladao je inače uzoran red, a kad se kapetan podpunu obavjestio o stanju broda, provodio je: da svak može poći na svoje mjesto; da bude poslužen i podvočen. U razgovoru čekalo se željno osvjet dana, a kod osvanulo, svakomu bilo lakše pri duši.

Kad je brod udario o hrid na zapovjedniškom mostu, kapetan je većeno, kapetan Klacević i pilot Kandijaš; prvi mladji čovjek, dobar pomorac, a Kandijaš stara morskova vučina, koji već 35 godina vodi po Dalmaciji parobrode bez da mu se ikad kakva nezgoda dogodila. Nesreći kriv je sam slučaj, jer im se tu na jednom pred njima prikaza želeni fenjer jednog broda na jedra, tako da su bili prisiljeni skrenuti parobrod malo na desno eda mite sudar. Pa kad ga mitili, držeć da još nisu prispili do položaja sike, skrenuše malo na lievo, želeć uprav i nju mititi, ali je prostor bio tako tješan, da su na sam njezin zub udarili i nasadili se.

Oko 10 sati prošla „Croatia“, koja pomogla da se odnesu u Murter potrebite viesti, a oko podne je „Pannonia“ primila poštu i putnike za Zadar.

Pri razstanku putnici se pozdravili sa prvim i drugim kapetanom kao i sa ostalima hvaloč im na brizi i zauzimanju. Ovu prigodu ne možemo ni mi prepuštiti, a da se javno ne iztakne priznanje svoj momčadi i zapovjedništvu „Sultana“, a osobito g. kapetanu Kamenaroviću, koji to svojim držanjem u istinu i zaslužuje.

Do časa, kad nam je list morao u stroj, nismo primili nikakove brzojavke.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlasnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga

Priobćeno.*)

Donosi se do znanja, da su bila popunjena dva mjesta palubnih častnika i stojara, za koje je bio otvoren natječaj otrag nekoliko dana.

Trst 3. veljače 1908.

Paroplovidbeno društvo „Dalmatia“.

*) Uredništvo ne prima nikakve odgovornosti.

Javlja se P. n. obćinstvu, da je podpisano dobavilo novu, liepo opremljena

pogrebna kola za djecu.

Daje se prigodno u najam uz umjerene cijene.

Produzete Scotton.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke postove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuva zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

Preporučuje se najtoplije P. N. Obćinstvu za izradbu svakodnevnu vrstnih radnja, kao: raznih djela i brošura, posjavnica, kuverata, listovnih i trgovačkih

NOVO ustanovljena Hrvatska Tiskara u Šibeniku

(ulica Stolne Crkve).

papira, zaručnih i vjenčanih objava, osmrtnica i sve druge u tu struku zaslućajuće radnja.
Jamči za tačnu i modernu izradbu uz posve umjerenne cijene.

Jadranska Banka u TRSTU.

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predumove na vrijednostne papire, kao i na robu ležuću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdribeane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izd je doznake na sva glavnija tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Banka Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:

sa otkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " 15 " " 3 %
" " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.

(sterilnam) uz uložničke Listove:

sa otkazom od 15 dana uz 2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 " " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donositelja sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvora tekuće račune u raznim vrednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izdribeanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Ricku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predumove na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontirinja (Contirungs-Lager).

Preuzimaju u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocelnosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzimaju i upravljanje istih.

Osiguravaju vrijednote proti gubitim ždriebanja.

Banka Commerciale Triestina.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučit p. n. obćinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, braćovštinama, svoju krasnu uređenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

— svieće od pravog pčelinjeg voska —

kao i finog crkvenog tamjana.

Prodajem dobra vrcanog — po zdravlje — korisna meda Klg. po K. 1:20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količicama žutog voska.

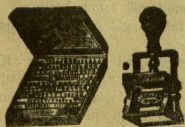
Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najbrže i najpovoljnije uvjete.

S velečastovanjem

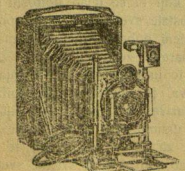
VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

KNJIŽARA I PAPIRNICI IVANA GRIMANI-A Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

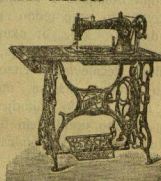
Preduzimlje naručbe svakodnevni pečata od kauschucka i kovine.

Skladište fotografskih aparata i svih nužgrednih potrebitina.

preporuča svoj veliki izbor liepih HRVATSKIH, TALIJANSKIH, NJEMAČKIH I FRANCUZKIH KNJIGA, romana, slovnica, riečnika, onda pisacih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima preplate na sve hrvatske i strane časopise uz originalnu cijenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću. Velika zalihna svakovrstnih toplomjera, zwieker-naočala od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama. VANJSKE NARUČBE OBAVLJA KRETOU POŠTE.

Skladište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „SINGER“ najnovijih sistema.

NE ČITATI

samo već kušati se mora

davno prokušani medicinski

STECKENPFERD

od ljiļjanova mlieka SAPUN

od BERGMANNA i Druga, Draždjani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA

od ljiļjanova mlieka da se lice oslobodi od sunšanih pjegica, da zadobije bijeli tein i nježnu boju.

Pretplatno komad po 80 para

u drogariji VINKA VUČIĆA

ŠIBENIK.

ŠIRITE - „HRVATSKU RIEČ!“

Trgovci! Oglašujte u „Hrvatskoj Rieči“!